

viera anoškinová

Najkrajšie detské knihy 2018

Dobrá ilustrácia je ako dobré víno... musí zrieť. I keď niekedy aj mladé víno (ilustrácia) dokáže prekvapiť...

Pri odovzdávaní cien za najkrajšie a najlepšie knihy jari, leta, jesene a zimy 2018 už tradične spomínam ilustrátorov, ktorých mená sa opakujú, ale pribúdajú aj nové. Ilustráciu je však lepšie si pozrieť, ako ju opisovať. Ilustrácia je súčasťou knihy – niekedy neoddeliteľnou, inokedy aj oddeliteľnou. Vždy však text dopĺňa, dokresluje a z môjho hľadiska aj obohacuje. Sú ilustrátori, ktorí pracujú s textom ako s nosnou súčasťou knihy, sú takí, ktorí s knihou pracujú ako s materiálom, ktorý sa môže rozvíjať do iných dimenzií. Ani jeden prístup nie je horší, práve deti si nájdu cestu na uchopenie knihy, jej obsahu a jej vizuálu tak, ako to cítia. Ilustrácia je výtvarné stvárnenie myšlienky textu diela, zjednodušuje text, jeho ťažšie opísateľné časti, uľahčuje orientáciu v texte a podporuje stotožnenie predstáv autora a čitateľa.

Všetky ocenené knihy majú svoju výtvarnú hodnotu, inak by ich porota

v zložení Martin Vančo, Juraj Martiška a Viera Anoškinová nebola vybrala do tejto kolekcie. Objavili sa nám nové mená, čo ma teší, pretože mnohé z nich sú autorskými knihami, čiže autor textu je aj ilustrátorom. Spolu získalo ocenenie 14 titulov, ktoré tu dnes oceníme. V jarnej kolekcii to je kniha *Janko Hraško/O Janičkovi* z vydavateľstva BUVIK, ktorú ilustroval **Vladimír Král**. Aj v nej uplatnil svoju typickú až 3D ilustráciu, čo súvisí s jeho štúdiom animačnej tvorby. Môžem povedať, že je už stálicou tejto súťaže. *Mlynárske povesti* z vydavateľstva Matice slovenskej ilustroval **Miroslav Regitko**. Jeho expresívne a farebne výrazné ilustrácie s humorným zveličením, ktoré zachádzajú až do karikatúry, sú druhými ocenenými v jarnej kolekcii.

V letnej kolekcii sme ocenili tri tituly. Prvým je **Juraj Martiška**, ktorý získal cenu aj v jesennej kolekcii. Každú knihu vytvoril v inej polohe. *Ako sa Otko potkol o Fidlibuma* (vydal IKAR) z letnej kolekcie sa vyznačuje Jurajovým typickým rukopisom so sýtou farebnosťou. V jesennej kolekcii

získala ocenenie kniha *Starovek pod lupou*, vydal Perfekt. Ilustrácie v nej sú oproti predchádzajúcej v čierno-bielej farebnosti s občasných farebným akcentom. Druhou ocenenou knihou sú *Zoologické básničky*, ktoré vydala Asociácia Corpus v spolupráci s NM CODE a ilustrovala ich **Andrea Motloch Audy**. Ilustrácie majú príjemnú, nevtieravú farebnosť a zvieratká majú v jednotlivých detailoch zvýraznenú charakteristiku. Kniha *Cukrové topánky* (vydal Zum Zum production) je autorskou knihou. Jej autorka **Adela Režná** vytvorila minimalistickú ilustráciu s dôrazom na detail, zvýraznený farebnými akcentmi.

Tradične najsilnejšou kolekciou je jesenná, v ktorej sme ocenili šesť kníh. *Plávaj Lydka!* (vydal focusart, s. r. o.) je opäť autorskou knihou. Keďže **Marianna Čaučíková** je aj autorkou textu, jej ilustrácie ho výborne dopĺňajú. Sú ladené do modrých tónov – nakoniec, ide o knihu o rybách. Rybám vytvorila ľudskú mimiku, čím ich ešte viac priblížila deťom. **Ján Kurinec** ilustroval knihu *Deň, keď som zmenil svet* z vydavateľstva IKAR. Vytvoril čierno-biele ilustrácie, ktoré dnes už tak často nevidieť, ale sú o to výraznejšie. Možno aj vďaka čierno-bielej technike ich prekreslil do detailov. Autorskou je aj kniha **Petry Baďovej** *O dievčatku, ktoré kráča Domov...*, ktorú vydala Asociácia Corpus v spolupráci NM Code. Jej snové ilustrácie využívajú tlmennú farebnosť s občasným farebným akcentom a podčiarkujú textovú časť knihy. **Anna Hausová** je autorkou ilustrácií v knihe *Povesti, príbehy a povedačky z východu Slovenska* (Vydavateľstvo Maticy slovenskej).

Vytvorila ilustrácie v červeno-čiernej farebnosti v štylizácii adekvátnej textu. Poslednou ocenenou v jesennej kolekcii je kniha *Príbehy z prameňa* (Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov), ktorú ilustroval **Peter Uchnár**. Jeho ilustrácie dýchajú fantazijnou atmosférou a tajomnom. Vo svojej tvorbe používa mäkké kontúry, tlmené pastelové farby, ale aj sýty kolor. Ilustrácia má dynamický maliarsky charakter s drobnokresbou štetca, ktorá je dôkazom jeho mimoriadneho zmyslu pre detail.

Tri tituly sme ocenili v zimnej kolekcii. Tým prvým je autorská kniha **Petra Horáčka** *Marta a Jonatán* (OZ Čítajme si spolu). Tento talentovaný výtvarník, ktorý žije vo Veľkej Británii, vytvoril dôsledne prepracované ilustrácie obohacujúce minimalistický text, vhodné pre menšie deti. **Martin Schwarz** je autorom textu aj ilustrácií knihy *Kamaráti zo steny* (Vydavateľstvo SLOVART). Vytvoril realistické, do detailu prepracované ilustrácie v tlmenej pastelovej farebnosti. Poslednou ocenenou knihou je titul *Aprílová brada a iné švihnuté básne* Vydavateľstva SLOVART s ilustráciami **Evy Šimonovej**. Keďže ide o knihu pre menšie deti, ilustrácie sú popisné, jemne štylizované a vhodne dokresľujú text. Vďaka veselej farebnosti tu môžeme vidieť aj istú humornosť.

Čo dodať na záver? Som veľmi rada, že sa medzi ilustrátormi objavuje stále viac predstaviteľov nastupujúcej generácie ilustrátorov. Sú veľmi progresívni, využívajú vo veľkej miere moderné technológie. Ocenenie ich tvorby v tejto súťaži snáď pre nich bude motiváciou, aby sa aj naďalej venovali ilustrácii detských kníh.